

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**STUDIU INFORMATIV PRIVIND PLANTA DE CÂNEPĂ ȘI REGIMURI ALTERNATIVE
DE ABORDARE PENALĂ A INFRAȚIUNILOR LEGATE DE ACEASTA**

SEPTEMBRIE 2019

Documentare și sinteză: Vlad Drăguș, consultant parlamentar

Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților

CUPRINS

Considerații introductive.....	3
Utilizare în industrie.....	5
Utilizare medicală	7
Utilizare recreațională.....	8
Legislație Cannabis	9
România.....	10
Austria	10
Belgia	11
Republica Cehă	11
Franta	12
Germania.....	12
Italia	13
Olanda.....	14
Spania	15
Portugalia.....	15
Canada.....	16
SUA.....	16
Uruguay.....	17

Considerații introductive

Problema plantei *Canabis* cunoscută și ca planta de Câneapă, a fost una îndelung discutată în secolul XX, într-un context în care această plantă a fost folosită ca o alternativă pentru produsele alcoolice, în scop de agrement, marea majoritate a țărilor introducând legi destul de aspre prin care este controlată în mai multe dimensiuni ale folosirii ei. În ultimii 20 de ani se poate observa, atât la nivelul Uniunii Europene cât și la nivel mondial, o ușoară tendință de relaxare a acestor legi, fie că vorbim de regim alternativ, fie că vorbim de decriminalizare. Argumentele aduse de organele de legiferare sunt dintre cele mai diverse, iar efectele acestor măsuri sunt diferite, după cum măsurile au fost aplicate diferit de la stat la stat.

Prin prezentul studiu, propun analizarea aspectelor principale pe care le poate ridica planta de *Canabis*, având în vedere folosințele ei de-a lungul timpului, utilitatea sa mai ales în domeniile medicale și industriale și prezentarea legilor sau măsurilor legale speciale, legate în mod direct de manipularea acestei plante, în diverse state ale Uniunii Europene dar și în unele state din afara Spațiului European.

Planta de *Canabis*

În primul rând trebuie aduse unele precizări legate de planta de *Canabis* din punct de vedere botanic. Astfel trebuie făcută precizarea că familia de plante Cannabaceae are 2 sub specii, fiecare din aceste specii având utilizări și proprietăți diferite. Cele 2 specii sunt: *Canbis Sativa* și *Canabis Indica*.

- *Canabis Sativa*

Canabis Sativa este denumirea științifică a plantei de cânepă. Aceasta este o plantă erbacee originară din Asia Centrală. Aceasta a fost adusă de sciiți în Europa în secolul V î.Hr. fiind folosită din această perioadă cu scopuri predominant textile. Este foarte ușor de cultivat, semințele germinând la 2-3° C, rezistă la îngheț și este pretențioasă față de umiditate. Este foarte rezistentă și la secetă atâta timp cât este secetă de termen scurt, însă cerința de lumină este destul de ridicată. Preferă soluri mijlocii, lutoase, luto-nisipoase, profunde, afânate și revene. Modul de folosire cel mai abordat a fost cea industrială. Planta mascul este mai înaltă și mai subțire decât cea femelă. Fibrele textile se formează în periciclu, într-un fascicul (fibră tehnică) și se grupează 12-38 fibre elementare. Fuiorul este folosit pentru fabricarea diferitelor produse, precum: țesături pentru saci, saltele, prelate, curele de transmisie, fitile etc.¹

- *Canabis Indica*

Denumirea i se trage de la originea acesteia, ea provenind din spațiul Indian. Această denumirea a fost adusă în botanică de către Jean Baptiste Lamarck în 1780, fiind prima dată când s-ar fi pus problema de o diferențiere științifică între tipurile de cânepă. În prezent diferențierea aceasta dihotomică este dezbătută în botanică, însă unul dintre elementele de

¹ Constantin Pârvu, Universul Plantelor, Ed. Enciclopedică, p 114

diferențiere relevante ar fi faptul că aceasta conține mai mari niveluri de Tetrahidrocanabinol, substanța subiect principal al reglementărilor penale. Cu toate acestea, această sub-specie pare a fi preferată celei de Sativa, pentru uzul medical și de fabricare a medicamentelor.

Precizare terminologică

Planta de cannabis este cunoscută în mod curent în spațiul autohton ca planta de cânepă, cannabis sativa fiind denumirea științifică.

- Tetrahidrocanabinol

THC sau tetrahidrocanabinol, este substanța ce poate fi găsită în planta de cannabis și responsabilă pentru majoritatea efectelor psihologice, rezultate în urma consumului. Se comportă precum substanțele chimice de cannabinoid făcute în mod natural de către organism, potrivit Institutului Național pentru Abuzul de Droguri din SUA (NIDA).

Receptorii cannabinoidi sunt concentrați în anumite zone ale creierului asociate cu gândirea, memoria, plăcerea, coordonarea și percepția timpului. THC influențează acești receptori și are efect astfel asupra aspectelor precum: memoria, plăcerea, mișcările, gândirea, concentrarea, coordonarea și percepția senzorială și a timpului, conform NIDA.

Efectele concrete ale acestui compus sunt eliberare dopaminei la nivelul creierului, astfel încât provoacă stări de euforie temporară. Precizările despre acest compus al Cannabisului sunt relevante din punct de vedere al reglementărilor legale. În anexa Legii 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, apare atât cannabis, plante din cannabis sau extracte din cannabis cât și tetrahidrocanabinolul (precizări suplimentare asupra acestei liste vor fi făcute și în capitolele următoare).

Orice produs care conține mai mult de 0.2% THC este considerat a fi substanță de risc.²

- CBD

CBD sau cannabidol este una dintre substanțele active care se pot găsi în Cannabis Sativa.

Motivul pentru care este necesar a fi luat în considerare în mod special alături de THC, este prezența lui în legislația multor state pe lista substanțelor interzise și de risc.

În legislația Românească, Anexele Legii 143/2000 privind combaterea și consumul ilicit de droguri, conțin atât Tetrahidrocanabinol cât și sintagma (separată) Cannabis, rezină de cannabis și ulei de cannabis.

Această diferențiere nu reprezintă o eroare a legiuitorilor, întrucât, deși plantele de Cannabis Sativa pot conține ambele substanțe (THC și CBD) există anumite metode de prelucrare a plantei care pot duce la produse pe bază de Cannabidol, dar care nu au nicio urmă de THC.

2

În scopul legii, toate aceste categorii de produse sunt considerate ca fiind substanțe de risc. Cannabidolul nu apare în Anexa nr. 3 a Legii, ca substanță de sine stătătoare, însă prezența sintagmei *Cannabis*, *rezină de cannabis* și *ulei de cannabis*, include CBD indirect între aceste substanțe, întrucât nu pot exista astfel de produse fără CBD.

Potrivit unui raport al Organizației Mondiale a Sănătății din anul 2017, pentru oameni nu există niciun risc de abuz sau dependență nici măcar la un nivel potențial. Mai mult decât atât, nu există niciun exemplu înregistrat de probleme de sănătate sau complicații asociate consumului de CBD pur.³

Discuția cu privire la CBD este relevantă, întrucât aceasta este principala substanță activă cu beneficii medicale din planta de Cannabis.

Nu există o limită pentru nivelul de compoziție al CBD.

Utilizarea în industrie

Canabis Sativa, este soiul de cânepă preferată în industrie, datorită fibrelor mult mai puternice care o caracterizează. Pentru folosirea industrială a acestei plante, s-a împământenit denumirea de cânepă. De-a lungul timpului, popoarele Europene și Asiatice au folosit cânepa în diverse domenii industriale, din diverse motive, cel mai important fiind ușurința cu care aceasta se poate cultiva.

Din planta de cânepă se pot folosi aproape toate părțile, semințele fiind folosite în industria alimentară; extragerea fibrelor sau planta întreagă, se utilizează pentru obținerea de: hârtie, plăci aglomerate – fonoizolatoare, pentru industria mobilei, mătase artificială, puf pentru izolare fonică între plăcile de rigips, iar frunzele au utilizare medicinală.

În continuare voi face trecerea în revista a principalelor utilizări industriale:

- Alimentară

Semințele de cânepă sunt comestibile și conțin circa 30% ulei și sunt o foarte bună sursă de proteine, fibre și magneziu. Semințele de cânepă sunt vândute ca produse cu utilizare medicală și pot fi consumate crude; acestea sunt presate în mod obișnuit pe salate sau amestecate cu piureuri de fructe. Laptele de semințe de cânepă este folosit ca o alternativă la laptele animal atât în băuturi cât și în alte rețete. Uleiul obținut din semințe de cânepă poate fi utilizat pentru a realiza ulei comestibil cu un punct de fum scăzut. Din punct de vedere istoric, utilizarea comercială principală a semințelor a fost pentru hrana pentru păsări în cuști.⁴

- Textilă

³ Raport al OMS privind Substanțele interzise, 2017. Disponibil la: https://www.who.int/medicines/access/controlled-substances/5.2_CBD.pdf

⁴ <https://www.britannica.com/plant/hemp> accesat la 14.05.2019

Prin prelucrarea și extragerea fibrelor din planta de cânepă, se obțin cele mai ieftine materiale textile.

Prelucrarea tradițională era abordată prin metoda maturării în apă, însă a fost în mare parte abandonată în special în țările în care forța de muncă este costisitoare și există reglementări de mediu aduse la standardele minime.. Majoritatea fibrelor de cânepă utilizate în textilele se produc prin această metodă în China.

Din fibrele de cânepa si in se pot obține tot felul de produse textile, de la cele mai grosiere pana la cele mai fine. Fuiorul de cânepa si in sunt fibre naturale si ocupa primul loc in ierarhia fibrelor liberiene. Din pânza de cânepa si in se fac haine de vara pentru bărbați si femei, prosoape, cearceafuri, fete de masa, halate, năframe etc. inul poate fi folosit fie singur, fie in amestec cu bumbacul, lâna, mătasea artificiala sau naturala in diferite proporții de amestec de 20-50 %.⁵

- Papetărie

Argumentul principal avansat în favoarea dezvoltării cânepii cu scopul de a produce hârtie a fost, ca este o sursă de fibre care nu este din lemn, astfel încât poate reduce defrișarea pădurilor primare și amenințarea la adresa biodiversității asociate. S-a demonstrat că planta de cânepa produce de trei până la patru ori mai multe fibre utilizabile pe hectar decât pădurile la nivelul unui an .

Hârtia din cânepă se găsește la prețuri ridicate din mai multe motive. Economii moderne sunt de așa natură, încât oferta de cânepă este mică în comparație cu aprovizionarea cu fibre de lemn. Prelucrarea cânepii necesită facilități de prelucrare care nu sunt compatibile cu cele prezente astfel încât este nevoie de investiții noi pentru producția propriu-zisă. În afară de deșeurile agricole, există cantități mari de arbori, în special plop, în zonele nordice, care pot furniza extrem de ieftin cantități mari de fibre de lemn de calitate inferioară. În plus, în zonele nordice se pot dezvolta plop și sălcii care cresc rapid, iar agro-silvicultura poate fi foarte productivă și ecologică. Și, direct sau indirect, industria lemnului / hârtiei primește subvenții și / sau ajutoare, ceea ce este foarte puțin probabil pentru cea de cânepă.

- Materiale de construcții

Poate cea mai recent identificată folosință pentru produsele din cânepă este pentru izolare termică. Produsele pentru izolare reprezintă a treia cea mai populară utilizarea a cânepii în Uniunea Europeană. Motivul poate fi acela al costurilor foarte mari pe care le au materialele alternative dar și faptul că materialele din cânepă sunt cele mai bune din punct de vedere ecologic.⁶

⁵ <https://www.gazetadeagricultura.info/plante/plante-tehnice/472-inul/12472-importanta-canepii-si-a-inului-pentru-economia-nationala.html> accesat la 14.05.2019

⁶ <https://www.architectsjournal.co.uk/buildings/specification/natural-insulation-materials/8643176.article> accesat în 14.05.2019

Utilizare medicală

În multe state ale U.E, procedura dictează ca după ce un produs medical a obținut autorizația de a fi comercializat, autoritățile din domeniul sănătății sunt ținute să monitorizeze ce efecte adverse are acel produs, în cazul în care acestea apar. Pentru produsele din cannabis nu s-au găsit efecte secundare decât în cazuri izolate.

Principalele moduri de a folosi medicamentele pe bază de cannabis au fost:

- Folosire antiemetică

În studiile clinice, medicamentele antiemetice tradiționale au fost comparate cu cele pe bază de cannabis și cu placebo, rezultatele relevând că acestea au cea mai mare eficiență în combaterea stărilor de greață rezultate în urma chimioterapiei, însă cele din cannabis au avut rezultate foarte apropiate, și semnificativ mai bune decât cele placebo.⁷

- Stimularea apetitului

Marinol, un medicament pe bază de cannabis a fost aprobat spre comercializare în SUA în anul 1999, în urma unor studii clinice de scară mică, în urma cărora s-a constatat că acesta are un efect de stimulare a apetitului la pacienții infestați cu virusul HIV/SIDA. Aceste studii au fost însă considerate neconcludente, întrucât s-a considerat că există un risc ca pacienții să fi fost subiectivi în aprecierile lor.

- Dureri neuropatice

Studiile clinice au evaluat eficacitatea cannabinoidelor în tratarea spasmelor musculare și a durerii neuropatice la pacienți cu scleroza multiplă de tulburare neurodegenerativă. Produsul cel mai frecvent încercat a fost Sativex, pe baza unui extract standardizat de cannabis cu cantități aproximativ egale de THC și CBD livrate ca un spray oral. În studiile clinice aleatorii, unii pacienți care au primit Nabiximol (ce se poate găsi în sativex și în plus față de tratamentul lor existent) au raportat mai puține spasme musculare decât pacienții care au fost tratați cu medicamente placebo.

- Alte dureri

Unul dintre motivele cele mai frecvent raportate de pacienți cannabisul în scopuri medicale în Statele Unite este de a trata durerea cronică care nu este cauzată de cancer (Aceasta include durere nefropată, artrită, dureri de spate, gât și umăr durere și dureri de cap.

În 2015 s-a desfășurat o meta-analiză de tip Bayes, cu date de la 178 de pacienți cu diferite tipuri de durere în cinci studii diferite.

⁷ Raport al Observatorului European pentru Droguri și Toxicomanie, disponibil la:
http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/10171/20185584_TD0618186ENN_PDF.pdf accesat la 20.05.2019

Metoda de consum a fost cea a inhalării vaporilor de cannabis iar pacienții au fost evaluați pentru o perioadă de două săptămâni. Autorii au descoperit că pacienții care au folosit vaporii din plantele de cannabis au avut de trei ori mai multe șanse de a avea o reducere de durere (rata probabilității (OR) = 3,2) decât pacienții cărora li s-a administrat un medicament placebo.

- **Epilepsie**

În urma unei revizuirii sistematice a studiilor și experimentelor desfășurate până în 2015 s-a constatat că adăugarea CBD la medicamentele anti epileptice convenționale a redus semnificativ frecvența convulsiilor la copiii cu sindrom Dravet sau Lennox-Gastaut. Revizuirea a concluzionat că ar mai fi necesare studii clinice suplimentare pentru a determina exact modul de folosire al dozelor de CBD, astfel încât să aibă efecte anti-epileptice cu un minim de reacțiile adverse și interacțiunea minimă cu alte medicamente anti-epileptice, cum ar fi benzodiazepinele.

- **Alte folosințe**

Diverse grupuri de pacienți și unii medici au susținut utilizarea cannabisului și cannabinoidelor pentru a trata o varietate de condiții de sănătate, în plus față de cele descrise până acum. Aceste condiții includ tulburări de anxietate, cum ar fi stresul post-traumatic; tulburări depresive; tulburări de somn; diverse tipuri de dureri cronice care nu sunt incluse în studiile clinice până în prezent; condiții neurologice degenerative și inflamatorii; boli ale intestinului, cum ar fi boala Crohn. Unii pacienți cu aceste condiții au raportat îmbunătățiri ale stării de sănătate beneficii după cannabis sau canabinoizi.⁸

Rezumatul studiilor cu privire la folosirea medicinală al cannabisului:

- o Combaterea stărilor de greață asociate cu tratamentele chimio
- o Stimularea apetitului
- o Spasme musculare
- o Ameliorarea afecțiunilor neuro-degenerative
- o Ameliorarea simptomelor de anxietate, stres sau insomnie

Utilizare recreațională

Cannabisul este cel mai popular drog recreațional din lume datorită mai multor aspecte:

Creșterea foarte facilă (care determină un preț scăzut în comparație cu alte substanțe psihoactive)

- Riscurile minime asupra sănătății
- Starea de euforie și de relaxare

⁸ <https://www.medicalnewstoday.com/articles/323403.php>

- Cultura populară (un lung șir de personalități de artă și cultură care au vorbit și au recunoscut că au consumat).

Cu toate că există dovezi ale consumului de Cannabis încă din cele mai vechi perioade ale organizării popoarelor indo-europene,⁹ scopul recreațional poate fi doar prezumat, istoricii fiind mai degrabă convinși că scopul principal era legat de meditație religioasă.

Popularizarea utilizării recreaționale a venit odată cu dezvoltarea și răspândirea culturilor Beat și Hippie din anii '50 respectiv '60, în special din Statele Unite ale Americii.

În prezent, există destinații turistice care se folosesc de consumul liber de cannabis în scopuri recreaționale pentru a atrage vizitatori, între cele mai cunoscute aflându-se Statele Americane California și Colorado (cu precădere, însă mai există 9 state americane care au legalizat consumul de cannabis) și orașul Amsterdam.

Riscuri

Reiterând faptul că THC este substanța psihoactivă din planta de Cannabis, iar CBD este substanța prezentă în toate plantele/produsele din Cannabis, trebuie precizat că nu există în prezent informații legate de supradoze de produse Canabinoide.

Efectele pe termen scurt ale consumului de Cannabis sunt reversibile și în general moderate și de scurtă durată. Se pot observa: dilatarea pupilelor, creșterea bătăilor inimii, stare de foame, stare de somnolență.

Efectele pe termen lung ale consumului de Cannabis nu sunt încă stabilite și recunoscute universal de către comunitățile științific-medicale. Unele surse spun că după un consum îndelungat se poate dezvolta o dependență psihică. Agenția Britanică de Sănătate precizează că aproximativ 10% din consumatorii de Cannabis (pe termen lung) pot experimenta un început de dependență psihică.¹⁰

La nivel global, Cannabisul este cel mai consumat drog ilegal. În anul 2013, aproximativ, 181.8 milioane de persoane cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani au consumat Cannabis pentru alte scopuri decât scopuri medicinale (estimările neoficiale aduc aceste numere la aproximativ 230 milioane persoane). Prevalența consumului este mai mare în țările dezvoltate decât cele în curs de dezvoltare. Există dovezi conform cărora cazurile de dependență psihică de Cannabis a crescut în perioada 2001 -2010, creștere corelată cu creșterea generală a popularității Cannabisului.¹¹

Legislație Cannabis

În următoare secțiune vor fi expuse exemple de legislație penală, procedural penală și poate chiar civilă, cu privire la regimul plantei de Cannabis, în țări ale U.E și nu numai.

⁹ <https://www.sciencemag.org/news/2019/06/oldest-evidence-marijuana-use-discovered-2500-year-old-cemetery-peaks-western-china> accesat în 31.07.2019

¹⁰ <https://www.nhs.uk/live-well/healthy-body/cannabis-the-facts/> accesat în 24.07.2019

¹¹ Raport Global cu privire la Droguri - Organizația Mondială a Sănătății (2018) - <https://www.unodc.org/wdr2018/>

România

Legea 339 din 2005 modificată și completată ulterior, este actul care reglementează și stabilește regimul juridic pentru cultivarea, producția, fabricarea, depozitarea, comerțul, distribuirea, transportul, posesia, oferirea, transmiterea, intermedierea, achiziționare sau utilizarea și tranzitul pe teritoriul național a plantelor artizanale sau a celor cultivate, a narcoticelor și al substanțelor și preparatelor psihotrope. Conform anexelor legii, atât produsele cu THC cât și anumite produse ce nu conțin THC ci doar Canabidiol sunt considerate substanțe periculoase. Agenția Națională Antidrog subliniază pentru cultivare, că nu este ilegală per se, deoarece se pot desfășura astfel de activități odată ce sunt obținute autorizații de la Ministerul Sănătății. Condiționarea este ca scopul cultivării să fie legat de medicină sau prelucrare industrială.

Legea 143/2000 privind combaterea și consumul ilicit de droguri, conține atât Tetrahydrocannabinol cât și sintagma separată *Canabis*, *rezină de canabis* și *ulei de canabis*.

Datele statistice privind infracționalitatea la regimul drogurilor, aferente anului 2016, au pus în evidență următoarele: intensificarea aplicării măsurilor coercitive alternative, atât de către structurile de parchet, cât și de instanțele de judecată, reflectată prin creșterea numărului cauzelor soluționate cu renunțare la urmărirea penală, respectiv aplicarea cu precădere a pedepsei închisorii cu suspendarea executării sub supraveghere a acesteia, precum și amânarea aplicării acesteia; creșterea numărului cauzelor penale soluționate de către unitățile de parchet cu aproximativ 25% față de anul precedent și a numărului persoanelor cercetate (cu 6,28% față de 2015); creșterea proporției cauzelor soluționate cu trimitere în judecată din totalul cauzelor soluționate (de la 15,8% în 2015, la 19,5% în 2016) și a proporției numărului persoanelor trimise în judecată din totalul persoanelor cercetate (de la 21,2% în 2015, la 27,9% în anul 2016); creșterea numărului grupurilor infracționale destructurate (de la 64 la 75) și creșterea numărului participanților în aceste grupuri; scăderea numărului persoanelor condamnate pentru comiterea de infracțiuni la regimul juridic al drogurilor cu 21,9%, față de anul 2015; scăderea numărului minorilor condamnați pentru infracțiuni la regimul drogurilor; scăderea semnificativă a numărului persoanelor condamnate pentru infracțiunea de deținere de droguri pentru consum propriu (de la 157 persoane în 2015, la 78 persoane în anul de referință), precum și a ponderii acestora din totalul persoanelor condamnate (de la 15,3% în anul 2015, la 9,7% în anul 2016).¹²

Austria

În cazul Austriei, orice vânzare către un terț a unei substanțe interzise este considerată infracțiune și se poate aplica o pedeapsă cu închisoarea. În cazul în care o persoană este percheziționată și se găsește asupra sa *Canabis*, se aplică Decretul SGV 377/1997. Acesta introduce conceptul de *cantități mari*. Prin aceste cantități mari se face

¹² http://www.ana.gov.ro/rapoarte%20nationale/sinteza_RN_2017.pdf Raport Național privind situația drogurilor
Agenția Națională Antidrog

distincția dintre abordarea asupra posesiei ca fiind destinată consumului propriu sau ca fiind pentru trafic. În *SGV 377/1997* sunt incluse anexe privind toate substanțele ilicite, potrivit legii austriece, iar pentru Cannabis cantitatea mare este considerată de la 20 de grame de Tetrahidrocanabinol (este greu de estimat care ar fi gramajul echivalent în plante, deoarece acestea variază). În acest sens, în cazul unei posesii de mai puțin de 20 de grame de THC, se va folosi o procedură simplificată. Ca regulă, plantele de Cannabis cu rezină extrasă (doar CBD) sunt legale, iar în Viena, acestea chiar pot fi achiziționate pentru consum recreațional.

Cannabisul medicinal este legal în Austria în toate Landurile, cu toate că, niciun medicament cu Cannabis (delta-9-tetrahydrocannabinol care este compusul farmaceutic precizat de Ministerul Sănătății) nu este autorizat pe piața austriacă.

Belgia

În Belgia, Cannabisul este acceptat pentru scopuri medicinale, în sensul că există medicamente care conțin CBD, autorizate de către Ministerul Sănătății.

Abordarea legii penale Belgiene față de consumul de Cannabis este mai degrabă de a diferenția față de alte substanțe. Atunci când un adult este prins cu mai mult decât trei grame de Cannabis asupra sa, se va întocmi un proces verbal simplificat în care se va preciza pe lângă elementele obișnuite ale unui proces verbal, versiunea cetățeanului cu privire la scopul pentru care deține acea cantitate. Urmărirea penală se va solicita doar când există și o situație agravantă (vânzare către un minor, asociere la un grup infracțional, etc.)¹³ În mod normal, se va aplica o amendă penală.

Republica Cehă

În legătura cu abordarea procedural penală din Republica Cehă cu privire la posesia de Cannabis (dar și alte substanțe ce ar putea fi considerate droguri), tendința ar fi spre procedura simplificată.

Codul Penal Ceh prevede în secțiunea 187 (amendament introdus în 1998), că se va proceda la urmărire penală și aplicarea de sancțiuni pentru infracțiunea de posesie, atunci când asupra unui individ se vor găsi cantități mari. Reperul pentru aceste cantități este anexa la lege care prevede că pentru Cannabis (conținut cu THC) se va considera o cantitate mare tot ce este peste 20 de țigarete cu un procent de 1.5 % THC.

Producția, depozitarea, achiziționarea și vânzarea de droguri și obiecte ce sunt folosite pentru obținerea sau prelucrarea drogurilor sunt considerate infracțiuni, potrivit secțiunii 188 a Codului Penal. Trebuie remarcat însă, că în cazul plantei de Cannabis se face o diferențiere, aceasta intrând sub incidența secțiunii anterioare (187). Potrivit acesteia planta de Cannabis nu este un drog în sine ci este asimilată obiectelor folosite pentru a obține droguri. Astfel, creșterea unei plante de Cannabis nu va fi încadrată ca o infracțiune de fabricare/producție de substanțe asimilate drogurilor.

¹³ Decret Regal 16 Mai 2003 privind regimul substanțelor și plantelor interzise

Între 1999 și 2001 s-a realizat un studiu de impact de către Guvernul Ceh, în urma căruia s-au luat anumite măsuri, materializate în Rezoluția 1777/2001, între aceste măsuri se pot număra:

- Clasificarea drogurilor în trei sau mai multe categorii
- Atenuarea măsurilor de sancționare a faptei de consum pentru propria persoană
- Realizarea ocazională a studii cu privire la impactul drogurilor și substanțelor psihoactive în societate.¹⁴

Franța

Substanțele ilicite sunt anexate la Legea din 22 februarie 1990, în patru liste:

Lista I: substanțe narcotice precum heroină, cocaină, canabis, metadonă, opiu, etc.;

Lista II: substanțe precum codeină, propiram etc.

Lista III: substanțe psihotrope din Convenția de la Viena din 1971, cum ar fi: amfetamine, MDMA, LSD, etc; și

Lista IV: substanțe necontrolate la nivel internațional, cum ar fi: MBDB, 4-MTA, Ketamina, Nabilona, THC etc.

Sistemul penal francez nu face distincția între substanțele narcotice din punct de vedere al procedurii penale. Teoretic, o infracțiune precum deținerea ilicită ar fi urmărită și judecată în același mod, indiferent dacă obiectul infracțiunii ar fi canabisul, heroina sau LSD. Cu toate acestea, autoritățile judiciare au dreptul să judece în conformitate cu principiul oportunității. Natura substanței pare a fi unul dintre criteriile (împreună cu cantitatea și cazierul) pentru urmărirea penală, încadrarea mai favorabilă a acuzațiilor sau clasarea faptelor.

Pentru infracțiuni legate de Cannabis organele de cercetare penală abordează diferit față de substanțe mai periculoase ce pot fi găsite în listele mai sus menționate. Deschiderea unui dosar penal și aplicarea de sancțiuni se întâmplă doar dacă vorbim de o a doua abatere sau dacă vorbim de un concurs de infracțiuni legat de fapta respectivă.¹⁵

Germania

Legislația federală face diferențieri între diversele categorii de substanțe ce pot fi considerate a fi droguri:

- Droguri ce nu pot fi supuse scopurilor comerciale, adică acele droguri care nu au o folosință medicală demonstrată. Acestea sunt ilicite

¹⁴ <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index5174EN.html?pluginMethod=eldd.countryprofiles&country=BE#>
accesat în 29.07.2019

¹⁵ <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index5174EN.html?pluginMethod=eldd.countryprofiles&country=BE#E10>
accesat în 29.07.2019

- Substanțe narcotice licite însă care nu sunt disponibile prin prescripție medicală. În această categorie se încadrează THC
- Substanțe ce pot fi supuse comerțului însă doar cu autorizații speciale, în principal pentru scopuri medicale

Ca regulă, listele cu aceste substanțe pot fi modificate prin ordonanțe ale Guvernului sau Ministerului de resort.

Este relevant a preciza pentru cazul Germaniei, Decizia Curții Constituționale din 9 Martie 1994. Această decizie a fost decisivă pentru a stabili baza abordării procedurale a faptelor de posesie și consum. În această Decizie, Curtea a stabilit că interzicerea Cannabisului prin sancțiuni penale este constituțională, însă precizează că aceste sancțiuni trebuie să țină cont de principiul proporționalității faptei. Printre elementele pe care Curtea le enumeră în abordarea acestor cazuri se numără: prezența sau nu a faptelor de violență, implicarea minorilor în fapta respectivă sau alte astfel de concursuri de infracțiuni. În acest sens, Curtea stabilește că fapta de consum propriu de cannabis este încadrabilă la fapte fără pericol social ridicat, astfel încât autoritățile judiciare trebuie să se abțină în a aplica pedepse excesive.¹⁶ Legea Narcoticelor din 2001 face de asemenea diferențieri între faptele de posesie și consum. Curtea Constituțională a amintit că în aplicarea jurisprudenței sale, organele de cercetare penală trebuie să creeze o practică unitară. Astfel, în prezent, pentru fapte cu un pericol redus precum consumul în interes propriu și posesie, se aplică pedepse alternative (amandă, confiscare, consiliere psihologică etc.)¹⁷

Italia

În 2016 Parlamentul Italian a trecut Legea 242/16, supranumită Cannabisul Ușor. Aceasta a eliminat necesitatea unei autorizații pentru a planta semințe de cannabis, dacă acestea conțin un nivel de THC de sub 0,2%. Pentru niveluri THC cuprinse între 0,2% și 0,6% identificate în timpul inspecțiilor pe teren, nu se vor aplica sancțiuni, atâta timp cât se poate atribui compoziția unor cauze naturale. Legea impune, de asemenea, fermierilor să păstreze chitanțele de certificare pe o perioadă de un an.

Veniturile din vânzarea de cannabis în Italia sunt estimate la peste 40 de milioane de euro, iar până în 2018 sute de noi afaceri au început să cultive cannabis în mai multe regiuni. Chiar dacă aceste cerințe mai ușoare au fost inițial destinate fermierilor, care cultivau cannabis industrială, producția fiind limitată la cele 64 de soiuri de cannabis industrială certificate de Uniunea Europeană, reglementările neclare cu privire la utilizarea inflorescențelor de cannabis a creat efectiv o piață nereglementată în plină expansiune pentru cannabis ușor cu uz recreațional. Întrucât legea nu interzice în mod explicit vânzarea de plante de cannabis, clienții le pot cumpăra în mod legal, după care le pot consuma.

¹⁶ <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index5174EN.html?pluginMethod=eldd.countryprofiles&country=BE#>

¹⁷ *Betäubungsmittel-Außenhandelsverordnung* Ordonanță privind comerțul substanțelor narcotice- 2001

De altfel încă din 1992, Canabisul apare reglementat separat față de alte substanțe. În legea decret din Martie 1992, Canabisul apare în lista a doua anexată Legii, separată față de substanțe opiacee sau barbiturice.¹⁸

În cazul faptelor de posesie sau consum, la prima abatere, individul prins nu va fi sancționat penal, ci va da o declarație pe proprie răspundere că substanțe pe care le-a avut în posesie au fost pentru consum propriu și că nu va mai repeta fapta.

În luna Mai 2019, Curtea Supremă Italiană a interpretat legea 242/2016 în lumina folosințelor medicinale sau industriale, stabilind că derivatele din Canabis Sativa (uleiuri, rezină, pastile, etc.) nu pot fi supuse comerțului.

Olanda

Principiul legislației olandeze în domeniu este de a separa Canabisul de alte droguri. Consumul de droguri nu constituie infracțiune din punct de vedere legal. Cu toate acestea, există situații în care consumul de droguri este interzis, cum ar fi de exemplu în școlile sau în mijloacele de transport public. Prin faptul că nu incriminează consumul de droguri, consumatorilor de droguri le este facilitată căutarea instituțiilor responsabile pentru prevenire și tratament al potențialelor dependențe. Prioritatea aplicării legii și resursele sunt acordate investigației și urmăririi penale a producției și traficului internațional de droguri. Oricine este găsit în posesia a mai puțin de 0,5 grame de medicamente din anexa I a Legii din 1976 intitulate Legea Opiumului, nu va fi urmărit penal în general, deși poliția va confisca drogurile și va consulta o agenție de prevenire a consumului. În ceea ce privește canabisul, până la 5 grame nu se va proceda la investigații sau urmărire penală. Când principiul „separării piețelor” între medicamentele periculoase și canabis a fost codificat în 1976, coffehop-urile au apărut treptat ca un canal de vânzare „oficial / neoficial” pentru canabis, însă în condiții stricte.¹⁹

Cafenelele au voie să vândă doar produse ușoare și nu mai mult de cinci grame de canabis pe persoană pe zi. Persoanelor sub 18 ani li se interzice să cumpere droguri și li se interzice accesul la cafenele. Aceste cafenele nu pot să facă reclamă produselor cu Canabis.

Politica privind drogurile

Politica în materie de droguri din Olanda are ca scop: reducerea cererii de droguri, oferta de droguri și riscurile pentru consumatorii de droguri, mediul înconjurător și societatea lor. Olandezii recunosc că este imposibil să împiedici oamenii să consume droguri în totalitate. Așadar, cafenelele au voie să vândă cantități mici de medicamente răcoritoare.

¹⁸ <https://www.coldiretti.it/economia/cannabis-light-spinge-boom-coltivazione-canapa>

¹⁹ Drugs Policy in the Netherlands, Ministry of Health, Welfare and Sport, The Netherlands, April 1997

Această abordare pragmatică înseamnă că autoritățile se pot concentra pe marii criminali care profită de droguri și care furnizează droguri dure.²⁰

Spania

Dreptul spaniol nu cuprinde o definiție specifică a substanțelor narcotice sau a substanțelor psihotrope și nici liste sau programe specifice în care sunt clasificate medicamentele controlate. Prin urmare, autoritățile judiciare se referă direct - la interpretarea și aplicarea legilor în conformitate cu art. 2 din legea 17/1967 și art. 1 din Decretul Regal 2829/1977 - listele medicamentelor stupefiante și substanțelor psihotrope incluse, respectiv, în Convenția unică din 1961 asupra stupefiantelor și în Convenția din 1971 asupra substanțelor psihotrope.

Există mai multe aspecte ale abordării Cannabisului în legislația spaniolă și subsecvent mai multe articole sau chiar legi aplicabile.

Legea Organică 1/1992 privind Protecția Securității Cetățenilor prevede consumul în public precum și posesia ilicită (indiferent dacă se dovedește că este pentru trafic sau nu) ca fiind fapte sancționabile cu amenzi administrative.²¹

Codul penal spaniol, la articolul 368 prevede că faptele de cultivare, producție, trafic sau încurajarea consumului ilicit de substanțe psihotrope, narcotice sau toxice sunt fapte penale. Interpretarea articolului de către organele judiciare este că fapta de creșterea de plante ce conțin substanțe psihotrope cu scopul de a dăde trafic cu acestea este o infracțiune ce intră sub incidența acestui articol. Prin omisiune însă cultivarea cu scopul de consum propriu nu intră sub incidența acestui articol. Rămâne la interpretare instanței să judece de la caz la caz, însă privind litera legii, creșterea și consumul de cannabis nu este nici legală dar nici sancționabilă din punct de vedere penal.

Astfel, atâta vreme cât procurorii nu pot demonstra că fapta de a cultiva (în speță cannabis cu THC) a fost săvârșită cu intenția de a vinde sau chiar că s-a consumat vânzarea, nu ne aflăm în situația unei infracțiuni.

Portugalia

În legea Portugheză, Cannabisul apare reglementat prin Legea 15/1993 actualizată în 2001.

Legii îi sunt anexate șase liste. Cannabisul apare în prima listă la categoria Canabinoide și derivate (nu se face diferența dintre derivate cu sau fără THC) .

În Iulie 2001, modificările aduse legilor au fost de natură să amelioreze sancțiunile pentru diverse fapte legate de substanțe narcotice și halucinogene fără autorizații. Astfel, și în legea lusitană se poate identifica acest concept al cantității mici de astfel de substanțe.

²⁰ <https://www.holland.com/global/tourism/information/dutch-drug-policy.htm>

²¹ L'incrimination de l'usage de stupéfiants dans sept législations européennes, Cesoni, Mars 2000

Cantitatea mică este definită ca fiind o cantitate mai mică decât consumul personal al unui individ pentru 10 zile, în cazul în care nu există concurs cu alte infracțiuni. În cazul în care nu se poate dovedi că este cazul unui concurs de infracțiuni sau în cazul în care cantitatea găsită este una mică, de consum propriu (în cazul Cannabisului 25 grame și cinci grame Hașiș) nu se va continua procedura organelor de poliție și nu se vor aplica sancțiuni.

În caz contrar în cazurile faptelor cu narcotice și alte substanțe periculoase suspectul va trece printr-o procedură ce include consilieri juridici și psihologici.

În afara Europei

Canada

Canada este unul dintre cele mai recente exemple de state care și-au modificat legislația cu privire la Cannabis. Legea Cannabisului a intrat în vigoare la 18 Octombrie 2018 și a avut trei scopuri:

- Să combată piața neagră a comerțului cu cannabis
- Să prevină accesul minorilor la cannabis
- Să protejeze normele de sănătate și securitate publică.

Cu toate că statele federale pot să limiteze o parte din prevederi, Legea Cannabisului a introdus următoarele: legalitatea posesiei de până la 30 de grame per individ; posibilitatea de a împărți cele 30 de grame cu alte persoane majore; posibilitatea de a achiziționa produse pe bază de cannabis de la comercianți autorizați; dreptul de a cultiva până la patru plante pentru consum propriu; posibilitatea de a prepara mâncare și băuturi pe bază de cannabis atâta vreme cât nu sunt folosite pentru a crea produse concentrate.

Comercializarea către minori este o infracțiune gravă în continuare, iar orice vânzare trebuie înregistrată și nu poate fi săvârșită decât de către comercianți autorizați.

Statisticile guvernului canadian arată că în 2017, aproape 48.000 de infracțiuni legate de droguri au fost cu privire la cannabis. Majoritatea acestora (80%) au fost infracțiuni de deținere. Un cazier judiciar rezultat dintr-o infracțiune de cannabis, chiar și o acuzație minoră de posesie, poate avea implicații grave și de-a lungul vieții pentru persoana acuzată. Prin faptul că permite producerea și deținerea de cannabis legal pentru adulți, Legea îi ajută să-i țină pe canadienii care consumă cannabis în afara sistemului de justiție penală, reducând povara asupra instanțelor.²²

SUA

În anul 2019, 33 din cele 51 de state americane au legi în vigoare care fie legalizează fie ameliorează regimul posesiei, cultivării sau consumului de Cannabis. Abordarea generală este aceea că sunt legi care se referă la consumul recreațional, lucru important de precizat

²² <https://www.justice.gc.ca/eng/cj-jp/cannabis/> accesat la 05.08.2019

Întrucât între cele 33 de state nu se enumeră și statele care permit canabisul cu scop medicinal sau care au decriminalizat produsele ce nu conțin THC ci doar CBD, precum alifiile, uleiurile sau pastilele.²³

Măsura în care a fost legalizat consumul recreațional diferă însă de la stat la stat. Dacă în statele California și Illinois, care sunt cele mai mari state (ca populație) se poate deține, consuma sau comercializa canabis din magazine autorizate, state precum New York sau Florida au decriminalizat posesia până într-o anumită cantitate și fără concurs cu alte infracțiuni, în timp ce au legalizat canabisul pentru scopuri medicale.

Interesant în cazul statelor americane în care consumul recreațional nu este legalizat în totalitate ci doar consumul în scopuri medicale, este motivarea unei legiferări în acest sens. Scopul legilor canabisului medicinal este de a proteja cetățenii care consumă pentru un scop medical de repercusiuni penale și posibilitatea acestor persoane de a cultiva canabis pentru scop personal (medical), cu toate că în unele cazuri se va verifica nivelul de THC.

La nivel federal, canabisul rămâne clasificat ca o substanță din Anexa I în conformitate cu Legea Substanțelor periculoase, în care substanțele din Anexa I sunt considerate a avea un potențial ridicat de dependență și nu sunt acceptate în scopuri medicale, ceea ce face ca distribuția de canabis să fie o infracțiune federală. În octombrie 2009, Administrația Obama a trimis un memoriu procurorilor federali încurajându-i să nu trimită în judecată persoanele care distribuie marijuana în scopuri medicale, în conformitate cu legea statului.

Mai recent, în ianuarie 2018, fostul procuror general a emis un Memorandum privind Canabisul, prin care propune să permită procurorilor federali să decidă potrivit principiului oportunității, cum să acorde prioritate aplicării legilor federale privind canabisul.²⁴

Uruguay

În Uruguay precum și în alte state sud-americane, problema traficului de droguri este una deosebit de gravă, cu mari implicații la nivelul criminalității și sănătății publice. Acest fapt a făcut ca unele din aceste state să încerce abordări dintre cele mai diverse pentru a adresa această problemă.

Uruguay este unul dintre statele pionier al reglementării regimului plantei de canabis, având o astfel de lege încă din 1974 când posesia pentru consum propriu a fost decriminalizată prin Legea Decret 14294. Legea a avut însă anumite lacune, precum faptul

²³ <https://www.governing.com/gov-data/safety-justice/state-marijuana-laws-map-medical-recreational.html> accesat la 05.08.2019

²⁴ A se vedea Memorandumul din 2018, disponibil la: <https://www.justice.gov/opa/pr/justice-department-issues-memo-marijuana-enforcement>

că nu preciza nimic despre cantități sau dreptul de a cultiva, lucru care a făcut ca instanțele judiciare să aibă un rol de interpretare decisiv în aplicarea acestei legi.²⁵

În iunie 2012, președintele Jose Mujica a introdus un proiect de lege în Congres pentru legalizarea producției, distribuției și consumului de marijuana pentru a îmbunătăți sănătatea publică și pentru a rezolva problemele tot mai mari de violență legată de droguri cu care se confruntă țara. Legalizarea marijuanaei a fost propusă în mod oficial ca parte a planului Mujica, format din 15 puncte de abordare a nesiguranței în țară, cunoscută sub numele de Strategia pentru viață și coexistență.²⁶

Impactul substanțial al Legii Mojica a fost acela că, consumatorilor li s-a limitat accesul la cannabis prin doar trei moduri de a-l procura:

- Cultivarea pe cont propriu, în urma obținerii unei autorizații. (se permite cultivarea a până la șase plante). În total, pentru o locuință se permite posesia de până la 480 de grame anual, orice surplus fiind predat către autorități.
- Cluburi de marijuana, unde se poate cultiva sub o formă de asociere colectivă, păstrându-se limitele cantitative precizate anterior.
- Farmacii, unde orice achiziționare se face prin verificare identității cumpărătorului, limita de achiziționare fiind de 10 grame per individ pe săptămână.

Pentru orice cantitate găsită asupra unei persoane trebuie o justificare pe baza autorizației de creștere sau a chitanței de achiziționare.

Problemele cu care s-au confruntat până acum autoritățile au fost diferența de prețuri dintre cannabisul achiziționat legal și cel achiziționat de pe piața neagră a stupefiantelor, unde din păcate încă se pot procura produse din cannabis la prețuri mai mici decât în farmacii.

²⁵ Studiu asupra impactului drogurilor în Uruguay. Disponibil la: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/Walsh-Uruguay-final.pdf>

²⁶ Ibidem